

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.4. In templo docetur doctrina fidei, vbi captiuatur intellectus, sicut Ioseph.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

ros primarios, eorumque perpende doctrinam quam terrenis sit fœdibus inquinata. Quam profana illa, quam ipsi sacram agnominant à Poëtis mille fictionibus & impudicitijs propofita fit, ut etiã ipsi Gentiles eam perniciosam esse iudicarent, quæ traderetur adolefcenibus, qua ad omnem plenius formarentur impudicitiam. Quot annis peritit Virgilius in componendis libris suis Aeneidos? Quoties voluit ac renouit opus suum, & tandem in lucem prodit tot facinoratum fabulis, tot Deorum procreatione filiorum spurciffimum; Iuno proponitur Aeneæ aduersaria, Venus adeo variabilis, Æolus describitur foluens, Iganisque turbines, Neptunus suo tridente minax fingitur vndas fluctuum compescens: Omnia fictiones sunt, omnia fabulæ, ut de cunctis talium Poëtarum opibus David dicere poterit: *Narrauerunt mihi iniqui fabulationes, sed non est lex tua.* Non talis ô Domine, non talis est lex tua: enim vero pura est, limpida, purificata, ut illi nec atomus adhaereat mendacij, non minimum falsitatis. Quam scætet erroribus sapientia Philolophorum? Ut enim suis sensibus dicebantur, & hi quidem terrenis nutricebantur, quid mirum, si mille falsiloquis miscetur & inquinetur opinionibus?

Ps. 118. 95

Diava. Lib. 1. contra Faustum Hum. c. 19. Tom. 6.

Zac. 3. 14. VIII. Templi locus apertus est sapientiæ.

Hinc collegit D. Aug. argumentum convincendi hæreticum Mametham Faustum docentem, nobis non licere doctrinam vti Prophetarum, sed Sybillarum, vel Hermetis Tremegilli, vel Orphei, hæc etenim erat sapientia toti mundo notissima. Quis hæc ferat (quærit D. Aug.) patienter amentiam: etenim illorum doctrina pura non est, sed pluribus permixta erroribus: Nam est illi Deum, quem nos colimus, nec tacere poterunt, sed suos congenitiles populos idola & demonia colenda partim docere ausi sunt, partim prohibere non sunt ausi. Si igitur mundi capias sapientiam, totam inuenies vanam, mendacem, litigiosam, ut dixit Apostolus Iacobus: *Mendax aduersus veritatem.* Sapientia est, quæ docet esse malum, fictum deceptarium: *Sapientes ut faciant malum;* huic ex diametro opposita est Dei sapientia. Hæc cum ista sint, mundus aptus non est locus, in quo Dei doctrina proponatur, nec fora mendacis fraudibusque refertissima, nec Basilicæ mercatorum in quibus vltæ vigent & technæ: nec Regum palatia, adulationibus fordida, nec tribunalia proprio lucro inbiantium plena: sit autem locus eam docendi congruus quasi extra mundi termines. Qualis, precor, ille est? Templum Domini Dei nostri.

Hinc adfices quanta te oporteat discretione ad templum accedere, Dei doctrinam, auditorum, te deudando, forsaque relinquendo quantumque vana mundus loquitur, suadet diabolus, carnisque turæ suggerunt illecebæ. Hoc est cum Moyses pedum solvere calceamenta, quatenus ad interiora penetres solitudinis: *Ad interiora deserti.* Deumque audias tibi loquentem separatim à tumultibus terræ Madianitarum. O quam literum oporteret ad templum dueres intellectu, & animam ab omnibus terræ nebulis desiccantem, ut cælestes capias attentius disciplinas, Et quia tali præparatione dignus non accedas, nullum in te Dei verbum operatur effectum, quantumlibet audias: & terræ, um spinæ solitudinum suffocant, quam in anima tua seminasti cælestem doctrinam. Ad templum accedis adeo mundanus, terrenus adeo, quasi ad forum accurteres, & in Ecclesia sic tua tractas negotia, quasi in basilica stares inlitorum, &c.

Exod. 3. 7.

§. 4. In templo docetur doctrina fidei, ubi captiuatur intellectus, sicut Ioseph.

Aliam vobis ad hoc profero rationem ex eo sumptam, quod nos docet Apostolus Paulus, quod doctrina Dei talis sit conditionis, ut ad eam capiendam uoster captiuandus sit intellectus: *In captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi.* Quando quis captiuatur, duo sunt ei: primo vinculis & compedibus constringitur, ne discedat, ne fugiat; Secundo: de terra propria ad alienam abducitur, in qua propriam seu naturalem non audiat linguam, sed plane diuersã. Hæc duo insinuat nobis Spiritus S. in Iosepho à fratribus suis vendito in seruum Imaeliis: *In seruum venundatus est Ioseph;* nam hæc duo Propheta regius exponit: Primum, pedes eius fortioribus compedibus strinxerunt, qui illos captiuos, subiectosque tenuerunt: hæc illis indicatur verbis: *Humiliauerunt in compedibus pedes eius.* Ne præterea inconsideratè verbum hoc: *Humiliauerunt,* pedes, qui liberi erant, & ad hoc creati, ut irent quocumque vellent, humiliati sunt, subiecti sunt, detenti sunt, obediētes sunt compedibus. Secundo in: eum de terra nolite est Chanaan terræ natiuitatis abduxerunt in Egyptum, ubi linguam, non quam aucebat, nouerat, dus multumque dissimilis ab ea quam in patrio solo audire consueuerat: *Ioseph enim intravit in terram Egypti, linguam non nouerat, audiuit.*

9

2. Cor. 10.

1.

Duo captiuo sunt compedes illi inijciuntur & de patria abducitur.

Ps. 104. 27

II.

Exemplo Ioseph

captiuum

Ps. 80. 6.

Captiuandus est noster intellectus in obsequium

domini

III. Intellectus noster est captivandus.

divinae doctrinae non etenim sunt res eius tales, ut eas ipse possit intelligere, & luce naturali credere, sed necesse est eum voluntas in captivitate redigat, firmiterque credere faciat id, quod ex se nec videt, nec assequitur. proinde primo fomes injiciendi sunt illi compedes obedientiae Dei verbo ab Ecclesia S. proposito, ut illum humiliet, submittat, omnesque vinciat eius discursus, ne liberè diuagetur, ubicumque libuerit, sed tantum extendantur secundum obedientiam, & subiectionem, quam concesserit Ecclesia.

III. Eccli. 21. 22.

I. Cor. 3. 1. 4. I. Cor. 11. 10.

Sap. 9. 16.

Mat. 3. 9. Hier. 10. 24.

IV. Cōpedes obedientiae.

Optimè dixit hoc Spiritus S. *Compedes in pedibus stulto doctrinae.* Aptè conveniunt compedes doctrinae & obedientiae pedibus stulti, ut illos retineant, ne se precipitent. Stulta est omnis humana sapientia. Testis est Apostolus: *Sapientia huius mundi stultitia est apud Deum.* Iterum: *Stultum fecit Deus sapientiam huius mundi;* Singulariter autem in divinatorum ac supernaturalium cognitione mysteriorum: quae vero sunt huius temporis quae videt, audit, & tangit, tardè comprehendit, & mille erroribus involuta, quae igitur ratione illa capiet, quae nec oculus vidit, nec auris audivit, nec cor potuit humanum imaginari. *Difficile existimamus,* (ait Salomò) *qua in terra sunt, & quae in prospectu sunt invenimus eum labore, quae autè in caelis sunt, quis investigabit?* Sibi Nicodemus ut erat in omni literaturum genere versatissimus & synagogae Princeps, se illa capere posse persuadebat: instat, ut Christus illa ei proponat, & ad primam quaestionem, quae obijcit de Baptismo velut de prima porta salutis, haeret attonitus, aitque: *Quomodo possunt haec fieri?* Mente captus est, temerarius & praesumptuosus nosse intelletus, & qui se subtiliorem cogitat esse magis delirat: *Stultus factus est omnis homo à sapientia.* Quid consilij compedes injice huic intelletui, huic discursui, huic sapientiae, quibus ut mancipium retineatur, submittatur, & humilietur: *Compedes in pedibus, stulto doctrina. Humiliaverunt in compedibus pedes eius.* Qui compedes? Cōpedes obedientiae, & subiectionis verbo Dei: hoc enim est, quod neque fallere, neque falli potest: quia verbum est primae veritatis. Illos cōpedes manus debent Ecclesiae inicere intelletui: ipsa enim est, quae proponit fidei mysteria.

Job 28. 1. Vide Ho. 14. n. 9.

Admodum fuse disputat Job de modo divinae obtinendi sapientiam, sedulus inquit, vbinam terrarum sit invenienda: *Habet argentum venarum suarum principia, & auro locus est, in quo constituitur.* Sapientia vero ubi invenitur, & quis est

locus intelligentiae? Praemissis multis rationibus tandem concludit & ait. Quod Deus modum instruit illum consequendi, ponendo ventis pondera: *Qui fecit ventus pondus:* etenim metho-
Iob 28. 15
V. Modus
diencia ventis libertimè vagantibus, nostris scilicet intellectuibus velocioribus, & discursibus indolentibus, qui velut venti quaquave, sum discursurunt, tiam est
quod tendant, ignorant: *Spiritus ubi vult spirat,* humilis
Et nesci unde veniat, aut quo vadat. Unde bre-
vissimo tempore evanescent, sicut ventus festiva-
cissimus ac libertimè ilico dissipatur. Remediū
vincum hoc est, appendere obedientiae pondera, quae illos retineant in eo quod Sancta profite-
tur docetque Ecclesia. Hi sunt illi compedes.
O quam securi, quam viles.

Audi fili (horatur Spiritus Sanctus) *Et accipe ro-
consilium intellectus, & ne abieceris consilium matris.* Eccli. 6. 24
VI. Consilium, anquam, prudens, sapiens securum, discretum, hoc enim est, *Consilium intellectus.* Cōpedes
Quale futurum est illud consilium, quod Spiritus obediens
ille veritatis tantopere commendat? *Injice pedem tuum in compedes illius.* Anima tua pes, simi-
intellectus est, quo currit & per totum mundum
discursit: pedes quibus illa graditur, sunt
discursus tui, tuae subtilitates, quibus tibi videris
omnia penetrare & extrema & intima, etiam stellarum.
Injice pedem tuum illis compedibus, obedientiae & submissionis, qua
S. reverearis Ecclesiam, nec existimes illos tibi fore
periculosos, quin potius utilissimos. Et Eccli. 6. 3
erunt tibi compedes eius in protectionem fortitudinis, & bases virtutis. Divina sunt haec verba. Est tibi
tibi, promittit, compedes illi propugnaculum, quo
fortius nullum, quo te contra iacula, impetus, & insidias
saluum defendas inimicorum (hoc est *profectio fortitudinis*)
Et bases ac fundamentum securum ac tutum, cui possis
inniti ab omni periculo cadendi, vel vacillandi tutissimus:
hoc est *bases virtutis.* En quanti sint momenti compedes
illi fortes obedientiae & humilis submissionis S. Ecclesiae.
His enim te contra omnes tutaris roborasque inimicos, te
superare contententes.

Quomodo sit hoc, ut credas qua ratione tres sint in via essentia personae? qua ratione totus Christus sub tam parva hostiae quantitate continetur? qua ratione ut lucrum aestimes tribulationes, ut vitam mortem, ut gloriam crucem? Sic docet S. Ecclesia, eiusque SS. Doctores: haec est Ecclesiae Catholicae fides, cuius sum obediens filius, non habeo quod plura dicam. Ad
106

Hoc recurre propugnaculum, huic tutus innite-
re fundamento. Doctrinæ videlicet S. Ecclesiæ,
fundatæ supra petram firmissimam Petrum con-
tra quam nihil potentissimæ inferorum portæ
preualebunt.

Huic conuenit, quod Iacob ait, benedicens fi-
lium suum Iudam in quo Christum præuidit, de
quo prælagit ab initio regni eius & cæteris, quæ
in Christo fuerunt: *Ligans ad vineam pullum suum,
& ad vineam, O filium, afinam suam: Fihio suo lo-
quitur. O fili me, nihilominus quasi tertio loquitur:
de Messia namque uacillabat.* Notum est, in-
quunt SS. Patres, pullum indomitum signare
Gentiles, & afinam Iudæos. Hoc singulariter le-
quitur D. August. omnes saltabit: *Erit expectatio
gentium.* Vt ipse legit: *Alligans ad vineam pullum
suum, & cilicio pullam afinam alligans religans.* Ita
quoque D. Cyprian. *Deligans in est religans, vt no-
tat Rupertus, unam vineam, unum palmitem, unam
Ecclesiæ. Ad viam ligat, & religat pullum in-
domitum ac syluestrem, intellectum Gentilem
resolutioni Ecclesiæ, & carnis iumentum præui-
tentia: hæc est enim, teste D. Augustino, quam
Dei lex prædicabat. Pœnitentiam agit: D. Cyprian.
ita legit: *ad helisem corrigis Pamelus ad Isaac,
& ait quod in Gen. 20, est pampinus: sedes Apo-
stolica in petra solida pampinus fructuosus, hic
liga ut ad vineam, & ad pappinum, ad rupem,
summu scilicet Pontificem.**

Hoc Primum huic captiuo faciendum, com-
pedes illi sunt iniiciendi. Secundum autem de ter-
ra sua ad peregrinam deducatur, ubi nouum au-
diat, & non intelligat idioma. *Lingua quam non
nouerat, audiat.* Quænam est hæc terra, nisi tem-
plum Dei sanctum, terra extra mundum: sic enim
conueniret esse templa ubi nihil eorum esset, quæ
mundi sunt, nihil terre: sed cœlestia tantum, &
diuina. Hic diuersa pla è lingua & ei, quæ mundus
loquitur, valde contraria tibi loquendū est. Quod
mundi est idioma? *Qui de terra est, de terra loqui-
tur,* ait Domini præcurser Ioaupes Baptista. Do-
cet, vt viuas, delitiosè laudèque te habeas: vt ma-
gni fias, teiplum exaltes, nec ab alio contem-
pariaris: vt omni studio coneris, quatenus diuitias
accumules, decipere pauperem; itaque conclu-
das horrea, vt autem teiplum extollas alius, aliu
deprimas inferius, &c. O quam terrena est hæc
lingua. Alia longè est illo, quam in alia audire de-
bes regione, lingua est cœli, lingua est Dei, quam
nec mundus intelligit nec comprehendit. Audiamus
D. Paulum: *Sapientiam loquimur inter perfe-
ctos, sapientiam autem non huius sæculi, neque prin-
cipum huius sæculi, qui destruantur, sed loquimur
Hieron. Bapt. de Lamza. Tom. III.*

*Dei sapientiam in mysterio, qua abscondita est, &c.
quam nemo Principum huius sæculi cognouit, &c.
sed sicut scriptum, &c. quod oculos non vidit, nec au-
ris audiuit, nec in cor hominis ascendit, &c.* Quia in
morte vita est, & in tribulatione quies, & in
Cruce gloria, & in paupertate non estimabiles
diuitiæ. O loquelam in mundo nunquam intelle-
ctam. In illa loquetur tibi Deus *In loquela labij, I sa. 28. 11.
& lingua altera loquetur ad populum istum.* nob-
is prædicit Isaias. Cum igitur nouam sis audi-
toris loquelam, nouum idioma non frequentatum
in mundo neuiquam intellectum, expedit, vt ad
illud percipiendum de mundo egrediatis, & ad
templum festines, cœli domum, Deique habitacu-
lum.

**S. 5. Concio fiat in templo, quò Deus & prædi-
cator conueniant. Sicut in patra Ore, & de-
clarat Salomon.**

Congruæ sunt hæc rationes, attamen princi-
pior ea est, quam expendit D. Cypri. in *Lib. 4. in*
hunc locum, & egregie declarat D. Greg. *Ioannem*
nec non prænotauit D. Aug. Vt autem eam ex-
ponamus supponendum est idè, quod SS. illi *Lib. 29.*
Patres docent, præclarum in hoc officio prædica-
tionis Evangelicæ latere mysterium, diuinumque
documentum. Viude patet quòd propius locus *Tract. 29.*
prædicandi docendiq; Euangelium sit templum. in *Ioan-*
Manifestum est, & heri probauimus, templum nem.
esse domum Dei, in qua domum suam habeat, *Pf. 10. 5.*
singularemque præsentiam. *Dominus in templo vide sup.*
Sancto suo, Dominus in cælo sedes eius, cecinit Da-
uid. Duo loca propria sunt diuinæ præsentia: cœ-
lum & templum: in cælo tribuit gloriam, & in Deuter.
templo gratiam. Pleso ore templum appellat
Deus domum suam: *Domus mea, domus orationis* *Hier. 56.*
vocabitur.

Vt autem concio auditori conferat vtilitatem
non sufficit Prædicator, licet sit D. Chrystos-
mus, D. Augustinus, nec ipse D. Petrus, vel
D. Paulus: sed etiam necessario & principaliter Deus &
Deus requiritur. Et ratio est, auctore D. Gre-
gorio: quia homo constat animâ & corpore, tor simul
auribus animæ & corporis. Prædicator verbis operatur.
corporalibus aures pulare potest corporis: at-
tamen solus Deus est, qui potest animæ auditui
insinuare, cordi quo loqui interiori. Et hoc, in-
terprete D. August. insinuat Apostolus: *Neque*
qui plantat, est aliquid, neque qui rigat, sed qui
incrementum dat Deus. Potest equidem agricola
semen terræ commendare, potest irrigare, sed

